

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روزیکشنبه ۲۰ فروردین ماه ۱۳۴۰

فهرست مطالب :

طباطبائی - فولادوند - مشار - فراچورلو - قوامی -
کدیور - د کتر کیان - محمد علی مسعودی - وثوق -
د کتر موسوی اصفهانی - معین زاده موسوی - هدی -
مهندس هدایت - محمد علی مهدوی
غائبین بی اجازه - آقایان: د کتر حاتم - اعظم زنگنه
د کتر هدایتی .

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (اظهاری
نشد) صورت مجلس تصویب شد . آقای پورسرتیپ
پورسرتیپ - تلگرافاتی است از مردم ایلام راجع
بقانون شکنی فرماندار آنجا که با سوء استفاده از مقام خود
حقوق مربوطه مردم را تضییع کرده ، تقدیم مقام ریاست
فیکنم و تمنا میکنم به شعبه مربوطه ارجاع فرمایند .
رئیس - به کمیسیون عراض ارجاع میشود .
۲ - تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای د کتر

دادفر

رئیس - آقای د کتر دادفر

د کتر دادفر - سئوالی است از دولت تقدیم میشود
۳ - بیانات قبل از دستور آقایان: علامه وحیدی
عباسی - امام مردوخ - د کتر مجتهدی - د کتر موسوی
رئیس - امروز نطق های قبل از دستور است . آقای

علامه وحیدی

علامه وحیدی - کر چه در گذشت هیچیک از زعمای
روحانی دیانت مقدسه اسلام موجب وقفه ای در امور دینی
نبوده و نیست و خدای منان در هر دوره ای از ادوار پیکر
فرد شایسته ای را بر بدای زعامت عظامی مرجعیت آراسته

۱) تصویب صورت مجلس
۲) تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای د کتر دادفر
۳) بیانات قبل از دستور آقایان : علامه وحیدی -
عباسی - امام مردوخ - د کتر مجتهدی - د کتر موسوی
۴) اجرای مراسم تحلیف بوسیله سه نفر از آقایان
نمایندگان

۵) اعلام تصویب نمایندگی آقایان: سعید مهدوی و
همایونی

۶) قرائت صورت اسامی اعضاء و هیئت رئیسه
کمیسیونها

۷) تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای د کتر الموتی
۸) تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه
مجلس ساعت ده و نیم صبح بر ریاست آقای رضا حکمت
تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

رئیس - صورت اسامی غائبین جلسه قبل قرائت
میشود .

(بشرح ذیل خواهد شد)

غائبین با اجازه - آقایان : اسپهبدی - ستر گئی -
د کتر اسدی - سالار بهزادی - بهادری - امید سالار -
امیر بختیاری - امیری - امیر عشایری - ایلخانی - بهبهانی
جعفری - ایلخانی زاده - جلیلود - رشیدیان - ریگی
د کتر سنک - شیخ الاسلامی - صدر میر حسینی - صرافزاده
فریور - د کتر طاهباز - طاهری - طهماسبی - ظفر فخر

آن قرار داشته و عرایض بنده راجع به آنجا است از عواطف و مراحم ملوکانه درشاعراه ترقی سریع قرار گرفته و بموجب او امر مؤکدهمایونی اقدامات مفیدی در زمینه بهبود شئون مختلف این قسمت از کشور و رفاه حال اهالی و تأمین نیازمندیهای آنان صورت گرفته است چنانکه در دو سال قبل بمنظور اصلاح وضع شهرها و دهات و رفع نواقص آنها طرحهای سودمندی تهیه گردید که با اجرای آن اهالی از آب سالم و تصفیه شده و برق و آسفالت که امروزه از لوازم اولیه زندگی است استفاده نمایند از همان موقع مقدمات اجرای طرحهای مزبور فراهم شده و فعالیتهای عمرانی شدیدی شروع گردید که خوشبختانه تاکنون قسمت اعظم عملیات اجرائی انجام یافته و بزودی بهره برداری کامل از آنها آغاز خواهد گردید اینک شرح مختصری از اقدامات عمرانی که در شهرستانهای سقز و بانه صورت گرفته و بعضی از آنها بنیابان رسیده و هم اکنون مورد استفاده مردم بوده و بعضی دیگر نزدیک به اتمام است بعرض آقایان محترم میرسد:

در زمینه تأمین روشنائی کافی با وجود اینکه در شهرستان نامبرده در گذشته نیز دارای موتورهای برق بودند معیناً مقدار برق بنسبت از زیاد جمعیت شهرها کافی نبوده علاوه موتورهای برق آنها تاحدی کهنه و فرسوده شده بود این نقیصه با کمک سازمان برنامه رفع و در هر دو شهرستان سقز و بانه از چندی پیش موتورهای تازه ای نصب گردید که بمیزان کافی روشنائی این شهرها را تأمین نموده و موجبات راحتی اهالی فراهم گردید موتورهای مزبور احتیاجات شبانه اهالی بطور مرتب تأمین نموده و بزودی مقدماتی فراهم میشود که در تمام ساعات شبانه روز اهالی بتوانند از نیروی برق استفاده نمایند.

از لحاظ بهبود وضع داخلی شهرها نیز پیشرفت های زیادی حاصل شده و در دو شهرستان سقز و بانه خیابانهای جدیدی احداث و آسفالت قسمت عمده خیابانها پایان یافته است بدون تردید این امر علاوه بر ایجاد یک محیط شهری سالم و کمک به بهداشت و سلامت مردم در تغییر منظره عمومی شهر نیز تأثیر کلی خواهد بخشید اقدامات دیگری نیز صورت گرفته است که در ضمن استفاده های اصلی تاحد زیادی بر زیبایی شهرها افزوده است از آن جمله است ساختن عمارات زیبا و آبرومند برای ادارات مختلف در سقز و بانه که تاکنون

است ولی در عین حال رحلت حضرت آیه اله العظمی آقای بروجردی اعلی اله مقامه و رفع اله فی الخلد اعلامه سانحه چنانکدازی است که عموم مسلمان جهان بویژه ایرانیان را زائد الوصف متأثر و متألم نمود. بحدی که یگانه زعیم و قائد بزرگ شاهنشاه معظم اسلام پناه با کمال تأثر شخصاً در تجلیل این امر خطیر شرکت فرمود و با فرمان نیمه - افراشتن پرچم مقدس سلطنتی و تعطیل عمومی و انعقاد مجلس تدکیر خاص آنقسم که شاید و باید عظمت این مصیبت عظمی را بجهانیان اعلام فرمود و دولتها و ملت های همکیش و غیر همکیش هم با ما اظهار همدردی نمودند و هر طبقه اعم از روحانی و غیر روحانی با مشارکت در این سوگواری عظیم شارع مقدس اسلام را خوشنود و علاقه دینی و مذهبی خودشان را بمنصه ظهور و بروز رسانیدند اکنون در جلسه ای که پس این ضایعه عظیم مولم مجلس شورای ملی رسماً شروع بکار خواهد نمود نمایندگان مات ایران هم مجدداً در مجدد برای تعظیم شعائر اسلامی در این عزای بزرگ دینی و مذهبی شرکت جسته و تأثرات عمیق خودشان را اعلام میدارند و از خدای متعال سائلند که روح پرفروش این عالم ربانی و قائد عظیم روحانی را در کف رحمت خود فرین غفران خاص فرماید.

و در پایان عرایض مختصر خود از مقام ریاست عظمی اجازه میجوام که در این مکان مقدس قیام و سکوت را بمدت فرائت فاتحه برای اداء مراسم دینی و مذهبی و ملی اعلام دارم.
(در این موقع عموم حضار برخاسته و در حدود یک دقیقه در حال قیام بودند)

رئیس - آقای عباسی

عباسی - همکاران محترم خوشوقتم که در اولین جلسات دوره جدید مطالبی را بعرض میرسانم که مسلماً عموم آقایان محترم که خواهان ترقی و پیشرفت کشور و رفاه و سعادت مردم هستند به شنیدن آن علاقمند میباشند زیرا که مطالب مزبور حاکی از بهبود وضع قسمتی از کشور است که در گذشته کمتر مورد توجه بوده و بهمین مناسبت جزو مناطق عقب افتاده بشمار میرفت ولی در اثر توجهات خاص ازات اقدس همایونی که همواره شامل کلیه نواحی کشور است این منطقه یعنی منطقه کردستان نیز که حوزه انتخابیه بنده جزو

سفر ویانه مدارسی احداث شده که نوآموزان در آن بتحصول اشتغال دارند برای استفاده اشخاص بیسواد نیز مرتباً کلاسهای شبانه تشکیل میگردد

وضع کشاورزی این منطقه هم قابل مقایسه با سنوات قبل نیست و با اقدامات مختلفی که از طرف دولت برای مبارزه با امراض دامی و هدایت و راهنمایی کشاورزان از طریق اعزام مروجین کشاورزی و دهیاران صورت میگیرد روز بروز بر میزان محصولات کشاورزی و مرغوبیت نوع آن افزوده شده و در نتیجه در آمد آنان بمقدار قابل توجهی افزایش یافته است مخصوصاً که در دوسه سال اخیر تا حد زیادی از ماشین آلات جدید کشاورزی استفاده شده و عده کثیری از مالکین که اکثر آنها خرده مالک هستند با کمک مؤسسات مختلف دولتی اقدام به تهیه تراکتور و سایر وسائل جدید نموده و با بکار انداختن آن سطح کشت و مقدار محصول خود را بنسبت چندین برابر ترقی داده اند خوشبختانه با اقدام دولت به تأسیس یک ایستگاه مجیز کشاورزی در سقر که دارای ماشین آلات متعدد کشاورزی است امکان استفاده از این وسائل برای کشاورزانی که هنوز قدرت مالی آنها اجازه تهیه تراکتور و سایر وسائل را نمیدهد فراهم شده است و این نوع اشخاص در مقابل مقدار کمی از محصول خود میتوانند وسائل مزبور را مورد استفاده قرار داده و از مزایای آن برخوردار شوند نتیجه این اقدامات که افزایش در آمد و ترقی سطح زندگی زارعین و رفاه حال آنان است هم اکنون بدست آمده و با مقایسه طرز زندگی سابق آنها با وضع فعلی بخوبی این امر احساس میگردد چنانکه امروزه در اغلب دهات استفاده از وسائل جدید زندگی که تا کنون به شهر نشینان اختصاص داشت معمول شده و کمتر دهی وجود دارد که در آن فی المثل تعداد زیادی رادیو و یخچال و غیره وجود نداشته باشد و حتی در سالهای اخیر در اکثر دهات موتورهای برق نصب و مورد استفاده واقع شده است این تغییرات بکلی بی سابقه بوده و شاید در ده پانزده سال پیش قابل پیش بینی هم نبود

با توجه باینکه شغل اصلی اکثریت ساکنین این منطقه کشاورزی است این تغییر وضع عمومیت یافته و خوشبختانه قاطبه اهالی از نعمت رفاه آسایش و امنیت کامل

در محل های نامناسبی قرار داشتند بعلاوه اخیراً مردم شاهدوست سقر برای عرض سپاسگذاری از الطاف و مرحام همایونی و ابراز وفاداری خون نسبت بمقام شامخ سلطنت اقدام به تهیه و نصب مجسمه اعلیحضرت همایون شاهنشاه در بهترین و زیباترین نقاط شهر نموده اند و این خود صدچندان بر جلال و زیبایی شهر افزوده است استقبال بی سابقه ای که مردم برای شرکت در این امر از خود نشان دادند بهترین نشانه حق شناسی و علاقه سرشازملت نسبت به شاهنشاه معظم خود بود

اقدام بزرگ دیگری که در پیشرفت وضع اقتصادی شهرستان سقر و ایجاد کار برای کارگران حائز اهمیت فوق العاده ای است تأسیس کارخانه تهیه توتون چیق در این شهرستان است در زمانی که تیمسار سر لشکر ضرغام تصدی وزارت کمرکات و انحصارات را داشتند بهمت و پشتکار و علاقه ایشان که با اطلاعات وسیع خود نسبت به وضع این منطقه لزوم آنرا احساس نموده بودند تصمیم به ایجاد آن گرفته شد اینک عملیات ساختمانی کارخانه نامبرده روبه اتمام بوده ماشین آلات مربوطه نیز به سقر حمل و نصب و بهره برداری از آن از مدتی قبل آغاز گردیده است لازم بتوضیح نیست که در نتیجه این اقدام علاوه بر منافع قابل توجهی که از حیث صرفه جوئی در هزینه حمل و نقل توتون چیق با توجه به موقعیت شهرستان سقر از نظر نزدیکی به کلیه مراکز کشت توتون منطقه عاید دولت میگردد نتایج بسیار سودمند مادی و معنوی را نیز برای مردم در بردارد

از جمله برنامه های مهمی که فعلاً در دست اجرا بوده و بزودی پایان خواهد یافت برنامه لوله کشی آب شهرهای سقر و بانه و تهیه آب سالم و تصفیه شده برای مردم است اجزای این برنامه بمقدار قابل توجهی پیشرفت نموده و فلانیز جریان دارد و با بهره برداری از آن بزرگترین اقدام برای حفظ سلامت و بهداشت مردم بشمر خواهد رسید

در زمینه امور فرهنگی نیز پیشرفتهای قابل توجهی بدست آمده است و علاوه بر تأسیس مدارسی جدید و یکباب دانشسرای کشاورزی در بانه تقریباً در اغلب دهات تابعه

است که یکی از عوامل مؤثر پیشرفت امور و تأمین رفاه مردم بشمار میروند و در حال حاضر در رأس کلیه ادارات اعم از لشکری و کشوری بهترین و شریفترین مأمورین وجود دارند که به پیروی از منویات ذات مقدس ملوکانه برای پیشرفت امور عمرانی و بهبود وضع زندگی مردم و جلب رضایت آنان کمال سعی و کوشش را میدول داشته و میدارند و بنده در اینجا لازم میدانم مخصوصاً از تیمسار سرتیپ امین آزاد، استاندار کردستان و آقای سلیمانی فرماندار سقز که جدیت و علاقمندی ایشان تأثیر مستقیم در سرعت انجام امور داشته است از طرف اهالی سقز و بانه تشکر نمایم.

رئیس آقای مردوخ

مردوخ - تندباد حادثه موله رحلت آیت الله العظمی حضرت آقای بروجردی اعلی الله مقامه درخت اندام مسلمین را خم و مؤمنین جهان را آوارده است زیرا موت العالم موت العالم آن عالمیکه ۷۰ سال با نیروی زهد و ورع و تقوی مشعلدار چراغ هدایت و شمع فروزان مکتب اسلام بوده مرد مرا از کوه و کمرضالات و کمراهی شاهراه هدایت و صراط مستقیم سوق داده باشد حقیقه مجاهدات و زحماتی که آیت الله العظمی در راه توسعه دین نبین اسلام و وسط علم و فرهنگ و دانش و تدریس و ازدیاد طلاب و تأمین معاش آنان و احداث مساجد در ایران و ممالک دیگر و اعزام مبلغین در داخل و خارج و غیره تحمل فرموده بودند از حیظه قدرت یک فرد عادی خارج و باید اذعان نمود که آنحضرت مؤید من عند الله بوده زیرا با آنهمه مشاغل هر روزه در حوزه علمیه حاضر پس از انجام فرایض و نوافل علاوه بر تدریس و افتاء، در کلیه احکام و مسائل کتب و رسائلی تدوین فرموده اند که تا ابد زینت بخش سر لوحه کتب مدونات اسلامی خواهند بود.

وارثان انبیاء این گروه

رشحه اقلامشان چون توتیاست

اینست که پس از یازده روز هنوز در سراسر کشور مخصوصاً مناطق کردستان در کلیه شهرستانها و قصبات مجالس فاتحه و سوگواری برپا است و تا مدت مدید این ذایقه تلخ

بر خوردار بوده و با امید به آتیه ای بهتر برای بهبود بیشتر زندگی خود با علاقمندی و افریکار و فعالیت اشتغال دارند.

از نظر امور بهداشتی و نکته را باید مورد توجه قرار داد اول وجود مراکز درمانی و بیمارستان و وسایل و مواد دارویی مورد نیاز. دوم تعداد پزشکان و افسراد متخصص و تناسب آن با میزان جمعیت و نیازمندیهای اهالی قسمت اول خوشبختانه تا حد زیادی تأمین است بدین توضیح که در شهرستان سقز یک باب بیمارستان که چند سال قبل از محل عطیه ملوکانه بنا گردیده به انضمام دو درمانگاه وابسته به سازمان شاهشاهی خدمات اجتماعی یکی در سقز و دیگری در بانه و یک درمانگاه وابسته به جمعیت شیر و خورشید سقز در سقز موجود است و احتیاجات درمانی اهالی را میتواند رفع نماید بعلاوه هم اکنون یک بیمارستان بسیار مجلل و آبرومند در سقز و یک بیمارستان مشابه آن در بانه در دست ساختمان است که بزودی آماده بهره برداری خواهند شد در صورتیکه این دو بیمارستان با کلیه وسایل پزشکی مورد نیاز مجهز گردد که امیدوارم این امر با توجه وزارت بهداشتی صورت گیرد میتوان گفت از هر جهت در شمار بهترین بیمارستانها محسوب شده و نظیر آن فقط در شهرستانهای بزرگ یافت خواهد شد متأسفانه از نظر دوم یعنی از حیث کادر پزشکان و کارکنان متخصص این دو شهرستان بی اندازه در مضیقه بوده و تعداد آنان بهیچوجه با جمعیت شهرها و دهات که روز بروز هم روزه افزایش است متناسب نبوده بناچار عده زیادی از بیماران برای معالجه به شهرستانهای دیگر و حتی تهران آمده و متحمل مخارج گزاف و ناراحتیهای فراوان میگردد از این رو لازم میدانم از جناب آقای وزیر بهداشتی تقاضا کنم که باین موضوع مهم توجه کافی مبذول داشته و برای رفع این نقیصه اقدام لازم معمول فرمایند تا بیش از پیش موجبات رفاه و آسایش اهالی فراهم گردد.

از اصلاحات دیگری که در منطقه کردستان عموماً

حوزه انتخابیه اینجانب خصوصاً صورت گرفته و نتیجه حتمی توجهات مخصوص ذات مبارک همایونی به بهبود وضع این منطقه است اعز مأمورین پا کدما من و جدی و وظیفه شناس

چیزی که مسلم است امنیت يك جامعه مربوط به استحکام ایمان و معتقدات آن است و مبانی ایمانی و اعتقادی است که جامعه را از انحرافات فکری بازمی دارد و اثر سوء تبلیغات مادی را خنثی می نماید.

امروزه برای العین می بینیم که کلیه سازمان های نظامی و فواینی موضوعه بشری و مرا فیهای دائمی سازمان های مخصوص قادر نیستند مانع انحرافات فکری شوند و فقط مادی اعتقادی و ایمانی است که توانسته وجدان بشری را در سنگر امنیت حمایت کند.

غرض از تصدیح این بود که اخیراً نگرانی هایی در بعضی محافل دینی و مطبوعاتی مشاهده شد که مبارزان را که رفیع روحانیت شهر قم خللی وارد آید در حالیکه ما باید از این ذخیره بزرگ علمی و دینی و تبلیغی حداکثر بهره برداری را بکنیم و در اجرای مبروبات مقدس آن مرحوم در توسعه و نگاهداری این دانشگاه مذهبی از هیچگونه فداکاری دریغ ننمائیم تا منبغین و روحانی هائیکه تربیت شوند که به کمک آنها بتوان نفوذ اسلام را در اقصی نقاط دنیا بسط داد و خوشبختانه در حوزه علمیه قم و شهرهای دیگر ایران علمائی هستند که از هر جهت براننده مقام جانشینی آن مرحوم می باشند. البته مرجع تقلید ماشیعه ها انتخابی و یا انتصابی نیست و باید (بمعنای واقعی) افکار عمومی تصمیم بگیرد ولی آنچه بعقیده من روشن شده این است که اعلم علماء و یا مرجع تقلید هر کجا باشد حوزه علمیه قم هرگز از اهمیت نخواهد افتاد و مسلمانان متمکن و غیرتمند ایرانی در رونق و تکمیل این مؤسسه بزرگ و آبرومند اسلام خواهند کوشید.

در خاتمه از طرف خود و ملت ایران از توجه خاص اعلیحضرت همایونی نسبت به روحانیت متشکرم و از برادران اقلیت ایرانی که در این سوگواری با ما هم درده و شریک بودند خصوصاً از جناب آقای اریه نماینده کلیمی ها و جناب آقای فلیکس آفایان نماینده ارمنه سپاسگذارم.

رئیس - آقای دکتر محمد حسین موسوی.

دکتر محمد حسین موسوی - بنده چقدر وقت دارم؟

رئیس - هشت دقیقه از وقت آقای دکتر مجتهدی و

پانزده دقیقه وقت خودتان.

دکتر موسوی - خیلی متشکرم، در مسئله مربوط

در کامها باقی خواهد ماند. اینجانب از طرف حضرات علما و روحانیون و اهالی کردستان در خدمت حضرات حجج اسلام و خاندان جلیل معظم آنحضرت تسلیم عرض امید است خداوند متعال بعموم مسلمین صبر جمیل و اجر جزیل عنایت فرماید بآله الامجاد.

رئیس - آقای دکتر مجتهدی

دکتر مجتهدی - جلسه قبل جناب آقای رئیس محترم مجلس شورای ملی راجع به حلت حضرت آیت اله بروجردی اظهار تأسف فرموده و برای تحلیل از مقام آن مرحوم مجلس را تعطیل فرمودند و نمایندگان ملت که شریک در این سوگواری بودند بهتر از همه بمقام شامخ آن روحانی جلیل القدر که تمام عمر خود را صرف بسط فرهنگ اسلامی و مقام روحانیت کرده بود می بردند. چیزی که باعث شده بنده چند دقیقه وقت آقایان را بگیرم موضوع حوزه علمیه شهر قم است.

قریب به چهل سال است که شهر قم مرکز علمیه دینی شناخته شده و با فداکاری های علمای بزرگ اسلام مخصوصاً مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری و اخیراً مرحوم آیت اله بروجردی و مراجع بزرگ تقلید که زنده هستند آن حوزه را یکی از بزرگترین و آبرومندترین دانشگاه اسلامی دنیا معرفی کرده اند.

در این دانشگاه متجاوز از هفت هزار دانشجو تکمیل معلومات اسلامی اشتغال دارند و باید اعتراف کنیم که بهترین سنگر معنوی اجتماع همین طبقه دانشجویان اسلامی هستند.

بیشتر این دانشجویان از اقصی نقاط مملکت از دهات و آبادی دور افتاده باین مرکز علمی روی می آورند و با تحمل مشکلات فراوان و با صبر و قناعت خارق العاده خود را برای تهذیب اخلاق و تحکیم ایمان مردم و خدمت بشوع آماده می سازند.

یکی از اعمال نیک ولی حیرت آور آن فقید سعید

اداره معاش این عده دانشجویان دینی و استادان و مدرسین آن

حوزه بود که هر کدام را بفرخور وضع اجتماعی و علمی

شان کمک می فرمودند.

می بینیم خود کامیها و خود ستائیاها و غروری که در بعضی از آقایان هست آنچنان مردم را نسبت بدستگاه دولتی منزجر میکند که با هیچ ترتیبی نمیشود التیامش داد (صحیح است) نمونه های بارز این کار را مادر دولتهای گذشته فراوان دیدیم وزارت دارائی گذشته به عقیده بنده وضعی پیش آورد که در میان مردم نارضایتی فراوانی بوجود آورد. در حال حاضر بنده معتقدم که سازمان برنامه یکی از آن نمونه های است که تمام افراد مملکت نسبت به کار این سازمان ظنین و مشکوکند و نارضایتی های فراوان دارند (صحیح است) سازمان برنامه در این مملکت چه وقت تشکیل شد؟ بعد از جنگ همزمان با اقدامات سایر دول برای جبران خرابیهای گذشته ما هم آمدیم يك سازمانی بمنظور بالا بردن سطح تولید و سطح زندگی و تأمین رفاه اجتماعیمان تشکیل دادیم وقتی اینکار را کردیم حتی من خود به چشم خود دیدم وقتی که نمایندگان کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل راجع به خاورمیانه خواستند گزارش بدهند صراحتاً وجود سازمان برنامه ما را برای این مملکت مفید دانستند و نویدی دادند که در خاورمیانه هم چو پروژه هایی، برای کارهای عمرانی و تولیدی هست، بعد چطور شد؟ ولی امر وزيك واقیعی هست که از نظر مردم و ملت ایران این سازمان يك سازمان مشکوک است که نمیدانند عایدات آن از کجا می آید و چوچه میشود و بگامبرود و احیاناً مایه تأیید است که گاهی مردم تصور میکنند که این سازمان وظیفه دار است عایداتی که برای این مملکت می آید بوسیله این سازمان به مراجع اولیه برگردد من لازم دیدم و وظیفه خود دانستم که این مسئله را در اینجا طرح بکنم برای اینکه مسئولین سازمان برنامه نسبت باین مسائل توضیح بدهند که اگر چنین است، اگر چنین مسائلی در اینجا مطرح است جلویش گرفته شود تا نارضایتی مردم بیشتر از این نباشد و اگر غیر از این است توضیح بدهند تا شایعاتی برای مرسوم کردن محیط ایجاد نشود تذکری که دیروز در روزنامه خواندم راجع به سد کرج داده شده بود بسیار خوب بود برای اینکه شایعاتی بود که میگفتند در کار سد کرج تقلب شده و سد کرج ترك خورده این توضیح خیلی کار خوبی بود ولی قبل از آن باز

بفقدان آیهاله جناب آقای رئیس و همچنین همکاران محترم آنچه لازم بود عرض آقایان رسانده اند و من پس از اظهار همدردی اجازه می خواهم راجع بمطالبی که مربوط بمسائل اجتماعی ما است شمه ای بعرض همکاران محترم برسانم. خیال میکنم آقایان مانند بنده توجه دارند که از چندی پیش در میان مردم نارضایتیها و احیاناً بدبینی هایی نسبت باعمال دولتها احساس میشود، من یقین دارم همکاران محترم هم با من از این جهت هم عقیده اند که این نارضایتیها کاملاً جنبه طبیعی ندارد و ای بسا که دسته هایی و ایادئی ممکن است زمینه هایی برای ایجاد این نارضایتیها فراهم بیاورند. مایه تأسف این است که با اینکه این مسأله کاملاً محسوس است و در همه جا سخنی از این قبیل می شنویم دولتهای وقت هرگز توجه استه اند که در مقابل این نارضایتیها از خود عکس العملی که موجب رفع سوء تفاهات و سبب پر شدن شکاف بین دولتها و مردم باشد از خود نشان بدهند، من در این مقام نیستم که راجع بعلم پسیکولوژیک و سیاسی و تاریخی این نارضایتیها صحبت کنم ولی قسم این است که از همکاران عزیز و همینطور از دولت حاضر که با اتفاق آراء نمایندگان مجلس اذله امور مملکت را بعهده گرفته بخواهم که برای رفع این سوء تفاهات و پر کردن این شکاف اقدام کنند. بنظر من بهترین طریقه برای رسیدن باین هدف بیان واقیعی است که موجب سوء تفاهات میشود، هر روز می بینیم شایعاتی در شهر، در میان مردم منتشر میشود و از طرف دولت و دولتیان در مقام اینکه پاسخی باین شایعه ها داده شود کمتر بر می آید (صحیح است) نتیجه آنکه کسانی که در پی این هستند شایعه درست کنند از سکوت دولتیها استفاده میکنند و این سکوت را حمل بر رضو قبول مینمایند در صورتیکه اگر واقیعیات بیان شود در هر مورد توضیح داده شود، اگر واقعاً عمل خلافی رخ داده مردم و مجلس متذکر میشوند، جلو عملیات خلاف گرفته میشود و متخلفین تعقیب میشوند ولی اگر عمل خلافی نبوده از مردم رفع نگرانی می شود و با فتهائی که می خواهند زمینه ای برای سوء استفاده یا آلوده کردن و مسموم کردن محیط ایجاد کنند روی خوش نشان نمیدهند (صحیح است) متأسفانه نه تنها در میان دولتیها باین مسائل توجه چندانی نمیشود بلکه برعکس گاهی

بجنوب غربی آن و شمال غربی آن را به جنوب شرقی آن با جاده‌های آخرین سیستم وصل کنند تازه میشود پنج هزار کیلومتر. اگر این مبلغ خرج میشد برای راه‌های مملکت تمام ده‌های ما از راه‌های آخرین سیستم دنیا بر خوردار بود. اما چه کردند؟ به آقای وزیر راه مراجعه کردم گفتم آقای وزیر راه مایک راهی داریم که راه تاریخی شاید چندین هزار ساله ایران است تنها راهی است که ما را با اروپا وصل میکند راه تیریز به بازارگان است آیا از این راه رفته اید یا نه؟ حالا نمیگویم با چه ترتیبی به من جواب دادند شخصی هم آنجا بود گفتند خودم آدمم گفتم چطور بود گفتند والله خجالت میکشم. باور کنید بنده خودم هم وقتی رسیده بودم به جاده‌های ترکیه با خودم گفتم البته راه‌های ترکیه مثل راه‌های اروپا نیست ولی وقتی از مرز وارد شدم راه‌های خودمان را دیدم واقعا دیوانه کننده بود هر اسبی یا الاغی یا چوپانی یا کاروانی از یک جایی رفته آن شده برای مایک جاده. کوچک ترین عملی هم نشده. در مقابل من می بینم راهی بین سقز و لرستان میکشند شب و روز کار میکشند آخر آقایان ممکن است علت وجودی آن راه هم طوری باشد که لازم باشد ولی من از نظر مردم قضاوت میکنم. هزاران نفر روزانه از این راه میروند می بینند خبری نیست هیچکس از آنجا هم خبری ندارد که علت کشیدن آن راه چیست اگر آن ضروری تر است بیائید توضیح بدهید مردم را قانع کنید تا برای آن مسمومیت‌ها زمینهای نباشد و اگر چنانچه اینطور نیست بیائید رسیدگی کنید و بگوئید که برای چه اینطور شده است

مملکت باین راه بازرگانی احتیاج دارد هر روز خارجی میآید راه تورسیک و راه اقتصادی و مواضاتی است راه فرهنگی است که ما را از ایران با اروپا میرساند چرا باید اینطور باشد (عباسی) آن راه کاملاً لرم است) بنده عادت ندارم که وسط کلام اگر صحبت کردند جواب بدهم و خوشوقتم که جناب آقای رئیس هم نظم جلسه را کاملاً حفظ میفرمایند.

رئیس - بگذارید بیاناتشان را بکنند قطع کلام

نکنید.

دکتر موسوی - این است و ضم راهها، آمده اند

یک مصاحبه‌ای دیدم از آقای آرامش در ایام عید آقای آرامش در مصاحبه خودشان چندین مسئله را مطرح کردند ابتدا راجع به مهندسین مشاور گفتند فکر میکنم اگر واقعیت همان باشد که گفته اند یعنی در تنظیم قراردادها آنهمه بی عدالتی شده باشد اولاً باید از ایشان تشکر کرد که این واقعیت را گفته اند و ثانیاً باید کسانی را که چنین قراردادهایی را از روی کمال بیعدالتی منعقد نموده اند که یکی پنج درصد و دیگری ۱۵ درصد استفاده بکنند مورد سؤال قرارداد تا معلوم شود این اختلاف از چیست؟ بیابند روشن کنند اگر واقعاً مبنای عقلی و استدلالی داشت، قانعیم. اگر نداشت جداً باید تعقیب بشوند (صحیح است) در مصاحبه ایشان مطالب بسیار جالبی بود من جمله متذکر شده بودند که در حدود شش هزار و پانصد میلیون تومان، ۶۵ هزار میلیون ریال رقمی که حتی گفتش برای من ثقیل است یعنی من نمیتوانم نظم فکری خودم آنچنان ترتیب بدهم که این مبلغ را اینجا بتوانم به آسانی بیان کنم، گفته اند که در زمان سابق در سازمان برنامه این مبلغ کجی کننده خرج شده است در کجا خرج شده؟ در مملکتی که بودجه خود آن در حدود نصف این مبلغ است مبلغی خرج شده است که برای اداره تمام امور مملکت از قشون، دادگستری، دارائی، معادن، کشاورزی حقوق کارمندان و غیره کافی بود. کافی بود که این مملکت بیست میلیون نفری را بحال عادی و شاید بهتر اداره بکند یک مقایسه مختصر اهمیت این رقم را نشان میدهد اگر چنانچه با این مقدار میخواهند چاه عمیق بکنند با حساب دقیق حداقل ۵۰ هزار چاه عمیق میشود درست کرد ۵۰ هزار چاه عمیق از لحاظ نفر بهر چهار صد نفر یک چاه میرسد از لحاظ مساحت مملکت اگر بالای کوهها و وسط دشتها و کویرها و وسط دریاها را هم حساب بکنیم برای هر سی هزار متر یک چاه عمیق میرسد. از لحاظ نفر حساب کنیم فقط برای تهران پنج هزار چاه عمیق میرسد. و اگر مثلاً در مورد راهها حساب کنیم با حساب دقیق حداقل ۱۵ هزار کیلو متر راه اسفالتی آخرین سیستم میشد درست کرد، ۱۵ هزار کیلو متر را آقایان میدانند چقدر است اگر شمال شرقی مملکت را

میگویند که سدهائی ساخته اند آقایان من متخصص این کار نیستم من مترجم احساسات و گفته های مردم و با نظر مخالف هم با دولت صحبت نمی کنم من بر حسب وظیفه نمایندگی خودم که بردوشم سنگینی می کند لازم میدانم که این مطالب را بگویم تا دولتها و دولت حاضر بیاید علل این حرفها را توضیح بدهد شاید این شکافی که در اثر غفلتهای گذشته بین مردم و دولت ایجاد شده است پر بشود من هدفم این است . مردم میگویند که این سدهائی که ساخته شده بنیاش این بوده که چون با مهندسی مشاور قرار گذاشته بودند که سهم آنها از قرار پورسانتاژ مبلغ این قراردادها داده شود یعنی اگر صد میلیون خرج بشود از آن هفت میلیون استفاده می کرد و اگر صدی بود که هزار میلیون بود از آن صد ۷۰ میلیون استفاده می کرد تمام کوشش این مهندسی مشاور این بوده است که این سدها را بدون اینکه توجه نکنند باینکه برای مملکت لازم است یا نه و نتیجه حاصل با خرجی که میشود تطبیق می کند یانه پروژه سنگین قیمت بسازند تا سود خودشان زیاد شود . این گفته مردم است من می خواهم بیابند جریان اینها را توضیح بدهند اگر غیر از این هم هست باز بگویند تا علت این کارها روشن شود . با تمام ارادتی نمایندگان محترم گیلان دارم میگویند این سد سفید رود از جهت اقتصادی نتیجه ای نخواهد داشت . (مهندس جفرودی بسیار مفید است) این آرزوی من است که وقتی توضیح داده میشود نظر همکاران تأمین باشد ، برای این سد من قصد نداشتم توضیحاتی بدهم حالا که میفرمائید توضیحاتی را میدهم .

میگویند این سد برای اینکه آب آن به قوم برسد یک تونل لازم دارد . برای این که آب این سد بر پشت برسد یک سد نظیر خود لازم دارد برای اینکه آبش به لاهیجان برسد یک سد دیگر نظیر خود لازم دارد که مجموع آن آنها در حدود دوهزار میلیون ریال بازم خرجش است (مهندس جفرودی - بنده حاضرم بیایم توضیح بدهم - اینکه گفته اند دروغ است) اینرا من میگویم که شما بگوئید دروغ است و مردم بشنوند و بدانند دروغ است ، اینرا میگویم که آقای وزیر مشاور و قائم مقام نخست وزیر در سازمان برنامه بیاید و بگوید دروغ است تا با اصطلاح این اسم پاشی ها

نشود من میخواهم مردم بشنوند آنچه در گوش میگویند مجلس توجه دارد و دولت را مکلف میکند که بیاید و جواب بدهد (صحیح است) آقایان نمایندگان محترم گیلان چرا شما میخواهید در دولت اینرا بدانید بگذارید تمام مردم بدانند که لازم بوده است . میگویند برای سد دز تا این ساعت ۷ هزار میلیون ریال خرج شده میگویند پیمانکارش طرح کننده پروژه اش، تصویب کننده پروژه اش و خرج کننده همه آنها خود همین آقایان بوده اند مقامات رسمی صلاحیتدار این اعمال را تصویب نکردند و از هزینه هائی که میشود مسئولین امر اطلاعی ندارند آقایان ۷۰۰ میلیون تومان یعنی بودجه ده ساله وزارت دادگستری آن وزارتخانه ای که در آنجا دیوان کیفری هست (صادق بوشهری - این حرفها صحیح نیست جناب آقای دکتر موسوی هر چه میگویند نباید منعکس شود) هر چه مردم میگویند باید اینجا گفته شود من این مسائل را طرح نمی کنم بعنوان سؤال چون بدولت ایمان دارم طرح می کنم بعنوان نطق قبل از دستور که بیایند جواب بگویند چرا نگویند ؟ باید بیایند باین مسائل جواب بدهند مگر دیوان کیفر برای این است که یک کارمند بیچاره ای که مثلاً بجای صندلی چوبی صندلی آهنی بخرد بهش بگویند تصرف غیر قانونی کرده تعقیبش کنند و تمام خانواده اش را پناه بدهند اما اگر ۷۰۰ میلیون تومان پول این مملکت را بدون اینکه تصویب شده خرج کنند و تصرف غیر قانونی نمایند پیمانکارش و طرح کننده اش یکی باشد و او آنکیفر تعقیب شما بدینجا بیاید بگوئیم میگوئیم اصرار هم میکنیم باید بیایند جواب بدهند که این مبلغ را چه کرده اند . راجع بکشاورزی که یکی از وظایفشان است من چیزی نمیگویم ، شاهد ما همین خیارانهای تهران است ، مملکتی که میگویند مملکت کشاورزی است یک سبب سالم نمیتوانید پیدا کنید ، همه از بین رفته ، ما یک وقتی فریاد کشیدیم در مورد آذربایجان خودمان و از دولت میخواستیم که نیائید و کاری بکنید که بازار خشکبار ما را در دنیای خارج تر کها نگیرند اما امروز طوری شده است که در خود آذربایجان بازار داخلی خودمان را گرفته اند ، فراوان ترین میوه ها در تبریز پرتقال تر کیه است . مسئول اینها کیست ؟ (کاظم مسعودی - آقای ضرغام) من از آقای آرامش خیلی متشکرم . (دکتر شفیع امین

مرد شریفی هستند) جنابعالی میفرمائید شریف هستند، مردی هستند که من باطلاعشان ایمان دارم، بقدرت کارشان ایمان دارم ایشان را برای سازمان برنامه صالحترین عنصر میدانم و از اینکه این مضاحبه را کرده‌اند و دونهائی بدست ما داده‌اند کمال تشکر را دارم ولی از ایشان میخواهم بیایند توضیح بدهند. ایشان میگویند ۳۲۰ میلیون تومان کسر داریم، اصلاً نمیدانم این کسری یعنی چه مگر سازمان برنامه دولت است؟ مگر برای حراست ثغور مملکت لازم است قشون داشته باشد داد گسری و دارائی داشته باشد که برای اینها مخارجی بخواهد و این مخارج ضروری باشد و آنوقت ۳۲۰ میلیون کسر داشته باشد، سازمان برنامه وظیفه اش این است که در حدود بودجه‌ای که دارد تعهد کند، پول خرج کند، چه کرده، چرا تعهدی کرده که ۳۲۰ میلیون امروز میگوید ما کسر داریم (بکنفر از نمایندگان - مربوط بگذشته است) البته مربوط بگذشته است ایشان چهار روز است آمده‌اند صحبت شخصی نداریم، خدا را گواه میگیرم در این مطلبی که میگویم نه از این مشاورین و نه از این بیمانکاران هیچکدام را نمیشناسم و همین نشناختن است که به من فرصت میدهد که در محظور اخلاقی نباشم و این مسائل را مطرح کنم ۳۲۰ میلیون کسر؟! به محض اینکه این مسئله در میان مردم منتشر شده این شایعه را ایجاد کرده است که میخواهند مجدداً باین بهانه قرض بکنند، دیگر دوش ملت ما نمیتواند سنگینی بار قرض جدید را تحمل بکند امیدوارم که این مقدمه برای این مطلب نبوده است، بهر حال من این مسائل را که مطرح کردم و در این جا بعرض آقایان رساندم با کمال حسن نیت است و برای این است که بیایند جواب بدهند اگر خاطی است جداً تعقیب بشود و اگر چنانچه نبوده آنهائی که در پی این هستند زمینه‌ای برای گل آلود کردن آب و گرفتن ماهی ایجاد کنند دهنشان بسته شود. آقایان از دولتی که همانطور که گفتم رأی اعتماد با اتفاق آراء گرفته انتظار دارم و همچنین با ارادتی که به آقای آرامش دارم و شخص ایشان را مرد لایق و کارآمد میدانم همین انتظار را دارم وقتی برای پاسخ می‌آیند پاسخی ندهند که بعنوان اسقاط تکلیف و اسکات نمایندگان باشد من از او پاسخی

۴ - اجرای مراسم تحلیف بوسیله سه نفر از آقایان نمایندگان
رئیس - وارد دستور میشویم، چند نفر از آقایان باید سوگند یاد کنند.

(در این موقع کلام اله مجید را با احترامات لازم به تالار جلسه آورد و عموم حضار تا پایان مراسم بتخلیف قیام نمودند)

رئیس - آقای خلعت بری

(آقای خلعت بری قسم نامه را بشرح ذیل قرائت و خود ایشان و آقای سرتیب زاده به ترتیب در محل نطق قسم نامه را امضاء نمودند)

ما اشخاصی که در ذیل امضاء مینمائیم خداوند را بشهادت میطلبیم و بقرآن قسم یاد میکنیم مادام که حقوق مجایس و مجلسیان مطابق قانون اساسی محفوظ و مجری است تکالیفی را که بما رجوع شده است مهیاکن با کمال راستی و درستی وجد و جهد انجام بدهیم و نسبت به اعلیحضرت شاهنشاه متبوع، عادل، مفخم خودمان صدیق و زاستگو باشیم و با اساس سلطنت و حقوق ملت خیانت ننمائیم و هیچ منظوری نداشته باشیم جز فوائد و مصالح دولت و ملت ایران.

رئیس - آقای ساگینیان

آقای ساگینیان (قسم نامه را بشرح ذیل قرائت و در محل نطق ذیل قسم نامه را امضاء کردند) من که در ذیل امضاء مینمائیم خداوند را بشهادت میطلبیم و در مقابل قرآن مجید به انجیل مقدس قسم یاد میکنیم مادام که حقوق مجلس و

پردلی - سید اسداله موسوی - دکتر متین - مهندس اردبیلی - بزرگ نیا - اردلان - مهدی لاری - حکیمی - صادق بوشهری - فیلیکس آقایان - دکتر جهانشاهی - اسپهبدی بهمن یار - شادلو

کمیسیون دادگستری

آقایان: دکتر تقفلی - فلسفی - بهبهانی - امیر بختیار - دکتر سعید حکمت - دکتر هدایتی - دکتر متین - معظمی - آیت اله زاده اصنهانی، نعیمی اکبر، دشتی، افتخار هشرودی - دکتر دادفر، دکتر موسوی امین، طهماسبی، آصف وزیری باقرزاده، فخر طباطبائی

کمیسیون کشور

آقایان: میرهادی، آرمین، غضنفری، رستم امیر بختیار، دادخواه - مصطفوی نائینی، بیات، بزرگ نیا، قوام، نعیمی اکبر، گرگانی، فریوز، صدرمیرحسینی، اسمعیل اکبر، طهماسبی، محمود ذولفقاری، شادلو، ایلخان

کمیسیون فرهنگ

آقایان: گرچی، کاظم مسعودی، دکتر عمید، طاهری، دکتر احمد امامی، علامه وحیدی، جعفری، دکتر شفیع امین ایلخان زاده، دکتر اسدی، دکتر خاتم، دکتر مجتهدی، دیهیم، ازدری، اسمعیل اکبر، محمود ذولفقاری، معرفت مهندس جعفرودی

کمیسیون بهداشتی

آقایان: امیرک، دکتر سنک، دکتر اعتمادی، دکتر سیاح، دکتر دفتر، دکتر سعید حکمت، دکتر رفعت، دکتر شفیع امین، سردار پور گودرزی، دکتر مظاهر، دکتر مجتهدی دشتی، دکتر نفیسی، فرچورلو، مصطفی ذوالفقاری، امیر عشایری اسپهبدی، باقرزاده

کمیسیون راه

آقایان: مهندس مقدم، فلسفی، میرهادی، مجید ابراهیمی، علامه وحیدی، امیری، هاشمی خاوری، مهندس والا عزیز اعظم زنگنه، عامری، پورسرتیب، فریوز، مصطفی ذوالفقاری، دکتر موسوی امین، مهندس بهبودی، کیهان یغمائی، اسپهبدی، رامید

کمیسیون امور خارجه

آقایان: امیدسالار، باقر بوشهری، مهندس فریوز، مهندس سعید هدایت، دکتر سیاح، سید اسداله موسوی، دکتر خلیل ضیائی

و مجلسیان مطابق قانون اساسی محفوظ و مجری است تکالیفی را که بمارجوع شده است مهابت با کمال راستی درستی وجود و جهد انجام بدهم و نسبت باعلی حضرت شاهنشاه متبوع عادل، منمخ خود صدیق و راستگو باشم و باسلسلطنت و حقوق ملت خیانت ننمایم و هیچ منظوری نداشته باشم جز فواید و مصالح دولت و ملت ایران

۵ - اعلام تصویب نمایندگی آقایان سعید مهدوی و همایونی

رئیس - سه نفر از آقایانی که در موقع طرح گزارش شعبه نسبت به انتخاب آقای سعید مهدوی مخالفت کرده بودند آقایان مردوخ - آصف وزیری - دریانی بطوری که نوشته اند استرداد کرده اند مخالفت خودشان را اینطور نیست آقای مردوخ؟

(مردوخ - صحیح است) آقای مهدوی

سعید مهدوی - بنده از مخالفت خودم نسبت به اعتبار نامه آقای همایونی صرف نظر کردم (احسن - احسن) رئیس - بنابراین نمایندگی آقایان سعید مهدوی -

همایونی تصویب میشود (منارک است)

۶ - قرائت صورت اعضاء و هیئت رئیسه کمیسیونها

رئیس - گزارش انتخاب اعضاء کمیسیونها و اعضاء هیئت رئیسه کمیسیونها باطلاع مجلس میرسد (شرح ذیل قرائت شد)

کمیسیون بودجه

آقایان: حریری - نیری - مهندس مقدم - اسداله موسوی سلطانی - محمدعلی مهدوی - کشاورزیان - مهندس والا دکتر رفعت جلیلی - محمدعلی مسعودی - یوسفی، صفاری - سالار بهزادی، دکتر طاهباز، بهمن یار، معرفت، آصف وزیری

کمیسیون برنامه

آقایان: قراگزلو، مهندس فریوز، دکتر کیهان، موسوی ماکوئی، دکتر اعتبار، مهندس هدایت، ملک زاده آملی، دکتر معذل، رشیدیان، گرگانی، دکتر مظاهر، نعیمی اکبر، دکتر الموتی، دکتر جهانشاهی، صرافزاده، کیهان یغمائی، شاهمان، مهندس جعفرودی

کمیسیون دارائی

آقایان: دکتر صاحب قلم - خسرو پرویز - نصیری - ملکشاہ ظفر

هوشنگ مقدم ، عزیز اعظم زنگنه ، دکتر اقبال ، سنندجی ، قاسم مسعودی ، محمودی ، خزیمه علم ، دکتر اصلان افشار ، مرتضی حکمت ، دکتر صدری ، مرآت اسفندیاری

کمیسیون کشاورزی

آقایان: کاظم مسعودی ، امید سالار ، غضنفری ، مهندس کیا ، خلعت بری ، مجید ابراهیمی ، مهندس دهستانی ، عباسی ، برومند ، موسوی معین زاده ، کدیور ، عامری ، قراچورلو ، صدر میرحسینی ، یار افشار ، صمصام ، توسلی ، مرتضی حکمت

کمیسیون تحقیق سئوالات

آقایان: خسرو پرویز ، فلسفی ، نصیری ، طاهری ، هیراد سرتیپ زاده ، مهندس دهستانی ، هوشنگ مقدم ، آیت الله زاده اصفهانی ، عامری ، عماد تربتی ، افتخار هشترودی ، فلیکس آقایان ، دبیم ، سالار بهزادی ، عرب شیبانی ، امام مردوخ شمس

کمیسیون انحصارات و گمرکات

آقایان: نیری ، مهندس مقدم ، امیر لک ، محمد علی مهدوی علامه وحیدی ، موسوی ما کوئی ، حسن بیات ، دکتر رفعت ، کریم اهری ، ریگی ، فولادوند ، کورس ، عبدالمجید بختیار ، دکتر جهانشاهی ، علی وثوق ، صمصام ، امام مردوخ شمس

کمیسیون بازرگانی

آقایان: دریانی ، بوشهری ، خسرو پرویز ، طاهری ، سلطانی یوسف هاشمی ، بزرگ نیا ، ایلخانی زاده ، مبارکی ، لاری کورس ، ریگی ، فلیکس آقایان ، اژدری ، دکتر الموتی شادمان ، شمس ، زنوزی

کمیسیون صنایع و معادن

آقایان: دکتر تفضلی ، خزیزی ، اسمعیل قوامی ، مهندس کیا ، ملک شاه ظفر ، مصطفوی نائینی ، ایلخانی زاده ، دکتر ضیائی ، مهندس اردبیلی ، حکیمی ، کورس ، قاسم مسعودی ، دکتر الموتی ، اژدری ، مهندس بهبودی ، داود زاده مرتضی حکمت ، کیهان یغمائی

کمیسیون پست و تلگراف

آقایان: صمیمی ، دره شوزی ، قراچورلو ، همایونی ، امیری ، دکتر نواب ، حسن بیات ، ملک زاده ، مبارکی ، پورسرتیپ

فریور ، شرعی ، مصطفی ذوالفقاری ، دکتر اصلان افشار ، مشار ، کیهان یغمائی ، جلیلود ، پزشکی

کمیسیون نظام

آقایان: آزمین ، صمیمی ، غضنفری ، پردلی ، همایونی ، سرتیپ زاده ، هاشمی حائری ، ملک زاده ، عباسی ، شرعی دشتی ، گرکانی ، عبدالمجید بختیار ، صدر میرحسینی ، سعیدمهدوی ، شادلو ، امام مردوخ ، امیر عشایری

کمیسیون امور استخدام

آقایان: گرجی ، دکتر صاحب قلم ، دکتر اعتمادی ، دادخواه مصطفوی نائینی ، سلطانی ، دکتر متین ، دکتر معدل ، مهندس دهستانی ، اردلان ، موسوی معین زاده ، شرعی ، دبیم ، دکتر دادفر ، مهندس بهبودی ، رامبد ، بهمن یار ، پزشکی

کمیسیون امور اجتماعی و کار

آقایان: قراچورلو ، دکتر سنک ، دکتر تفضلی ، دکتر نواب رستم امیر بختیار ، دکتر دفتری ، مهندس والا ، برومند ، سردار پور گودرزی ، محمدعلی مسعودی ، قاسم مسعودی ، ریگی ، دکتر دادفر ، اکبرد ، دکتر موسوی امین - جلیلود - پزشکی ، دکتر صدری

کمیسیون همکاری مجلسین

آقایان: نصیری ، بهادری ، بوشهری ، هیراد ، خلعت بری الهیار صالح ، جعفری ، قرشی ، دکتر شفیع امین ، عماد تربتی سنندجی ، محمدعلی مسعودی ، صفاری ، جمال اخوی محمودی ، شادلو ، زنوزی ، فراهرزی

کمیسیون محاسبات

آقایان: امید سالار ، هیراد ، کریم اهری ، کدیور ، مشار توسلی

کمیسیون عرایض

آقایان: کاظم مسعودی ، دادخواه ، کشاورزبان ، پورسرتیپ صادق بوشهری ، امیر عشایری

هیئت رئیسه کمیسیونها:

کمیسیون بودجه

آقای محمدعلی صفاری رئیس
آقایان یوسفی - بهمنیار نواب رئیس
آقای مهندس والا مخبر
آقایان کشاورزبان - آصفوزیری منشی

کمیسیون برنامه

آقای دکتر جهانشاهی رئیس

آقایان د کتر کیان - د کتر اعتبار	نواب رئیس	آقایان د کتر اصلان افشار - صمیمی	نواب رئیس
آقای د کتر الموتی	مخبر	آقای کیهان یغمائی	مخبر
آقایان کیهان یغمائی - مهندس فیروز	منشی	آقایان امیری - پزشکی	منشی
کمیسیون دارائی		کمیسیون راه	
آقای اسدالله موسوی	رئیس	آقای مهندس بهبودی رئیس	
آقایان د کتر صاحب قلم - شادلو	نواب رئیس	آقایان : هاشمی حائری و مهندس مقدم نواب رئیس	
آقای د کتر متین	مخبر	آقای کیهان یغمائی مخبر	
آقایان مهندس اردبیلی - پردلی	منشی	آقایان : مهندس والا و د کتر موسوی امین منشی	
کمیسیون کشور		کمیسیون امورا اجتماعی و کار	
آقای رستم امیر بختیار	رئیس	آقای د کتر محمد حسین موسوی	رئیس
آقایان داد خواه - مصطفوی نائینی	نواب رئیس	آقایان د کتر دادفر - اسمعیل اکبر	نواب رئیس
آقای گر کانی	مخبر	آقای د کتر تفضلی	مخبر
آقایان : اسمعیل اکبر - شادلو	منشی	آقایان سزدار پور گوردیزی - ریگی	منشی
کمیسیون امور خارجه		کمیسیون محاسبات	
آقای سنندجی	رئیس	آقای امید سالار	رئیس
آقایان د کتر اصلان افشار - محمودی	نواب رئیس	آقای حسنعلی هیراد	نواب رئیس
آقای مرآت اسفندیاری	مخبر	آقای توسلی	مخبر
آقایان قاسم مسعودی - مرتضی حکمت	منشی	آقای کدیور	منشی
کمیسیون بهداری		کمیسیون عرایض	
آقای د کتر نفیسی	رئیس	آقای صادق بوشهری	رئیس
آقایان د کتر شفیع امین د کتر سعید حکمت نواب رئیس	نواب رئیس	د کاظم مسعودی	نایب رئیس
آقای د کتر دفتری	مخبر	د کشاورزبان	مخبر
آقای د کتر رفعت	منشی	د امیر عشایری	منشی
کمیسیون گمرکات و انحصارات		کمیسیون بازرگانی	
آقای علامه وحیدی	رئیس	آقای باقر بوشهری	رئیس
آقایان د کتر رفعت - امیر لک	نواب رئیس	آقایان ایلخانی زاده - خسرو پرویز نواب رئیس	نواب رئیس
آقای موسوی ها کوئی	مخبر	آقای اژدری	مخبر
آقایان زیگی - بیات	منشی	آقایان یوسف هاشمی - شمس	منشی
کمیسیون صنایع و معادن		رئیس - کمیسیون نهائی کسه هیئت رئیسه خود را	
آقای خزیری	رئیس	انتخاب نکرده اند در اولین فرصت کمیسیون را تشکیل	
آقایان د کتر رفعت - امیر لک	نواب رئیس	بدهند و هیئت رئیسه خود را انتخاب کنند، آقای د کتر معدل	
آقای قاسم مسعودی	مخبر	د کتر معدل بنده از کمیسیون امورا استخدام استعفاء	
آقایان مرتضی حکمت یغمائی	منشی	کردم تقاضا میکنم دستور فرمائید ثبت شود.	
کمیسیون پست و تلگراف و تلفن		رئیس - آقای کاظم مسعودی	
آقای حسن بیات	رئیس	کاظم مسعودی - بفرمائید جلوی اسم من کلمه سید	

را اضافه کنند بنویسند سید کاظم مسعودی

رئیس - آقای مهندس اردبیلی .

مهندس اردبیلی - نظر باینکه انتخابات کمیسیونها در غیاب بنده انجام یافته است و بنده در هیچیک از این دو مسئله تخصص ندارم لذا از هر دو کمیسیون استعفا میکنم .

رئیس - بسیار خوب ولی باید بنویسید

۷ - تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای دکتر الموتی

رئیس - آقای دکتر الموتی

کتر الموتی - سؤالی است راجع به راه رود بار و الموت تقدیم میکنم

۸ - تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - فعلا کاری نداریم، امروز میخواستم باطلاع

آقایان برسانم که در جلسه آینده انتخاب دو نفر ناظر

اندوخته اسکناس، دو نفر برای شورای عالی نفت و يك نفر

برای بیمه های اجتماعی در دستور است و این تارخه دستور

روز سه شنبه گذارده میشود که آقایان اقدام با انتخاب

فرمایند. جلسه را ختم میکنیم، جلسه آینده روز سه شنبه خواهد

بود .

(مجلس ساعت ده و پنجاه دقیقه صبح ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت